

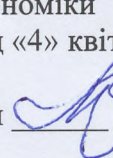
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПОГОДЖЕНО

на засіданні вченої ради
факультету фізики, математики, економіки та
інноваційних технологій
протокол № 4 від «5» квітня 2023 р.

Заступник голови **Кристина ВОЙТОВИЧ**

Схвалено на засіданні кафедри
математики та економіки
протокол № 4 від «4» квітня 2023 р.

Завідувач кафедри **Тарас ВІЙЧУК**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні приймальної комісії
протокол № 5 від «10» квітня 2023 р.
Голова приймальної комісії

Ректор **Валентина БОДАК**

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю **051 «ЕКОНОМІКА»**

на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Дрогобич, 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою випробування є виявлення рівня професійної компетентності вступників до аспірантури за спеціальністю 051 Економіка як сукупності низки компетенцій, зокрема: пізнавально-інтелектуальної, діагностичної, проектувальної, організаторської, прогностичної, інформаційної, стимулюючої, оцінно-контрольної, аналітичної, соціальної, громадянської, комунікативної, рефлексивної, творчої, методичної, дослідницької тощо.

Завдання вступного випробування полягає в тому, щоб оцінити

знання:

- моделей соціально-економічного розвитку, визначення тенденцій та пріоритетних напрямів розвитку економіки, формулювання напрямів економічної політики, змісту, особливостей та конкретних умов застосування кількісних методів у наукових роботах з економіки;
- найбільш дієвих методів аналізу інформації залежно від тематики та специфіки наукових досліджень у сфері економіки;
- особливостей використання інформаційних технологій для застосування наукових методів, що застосовуються в процесі проведення наукового дослідження економічного характеру;
- методів та форм моніторингу розвитку соціально-економічних систем різних рівнів для розробляти програми стійкого економічного розвитку;
- загальних понять та етапів математичного моделювання соціально-економічних систем і процесів; основ оптимального (математичного) програмування; сутності методів математико-статистичного аналізу та прогнозування економічної динаміки;

вміння:

- аналізувати зміст економічних понять з метою їх уточнення для подальшого використання у науковій роботі;
- виявляти основні тенденції та закономірності, що характеризують стан та зміни об'єкта дослідження;
- обґрунтувати необхідність використання наукових методів та економіко-математичних моделей в залежності від мети та завдань дослідження;
- використовувати сучасний інструментарій економіко-математичного моделювання та інформаційних систем при прийнятті управлінських рішень у підприємницькій діяльності;
- використовувати експертні методи та статистичне моделювання з метою підвищення обґрунтованості гіпотез та інших наукових результатів дослідження у сфері економіки.

УПРАВЛІННЯ

СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Тема 1. Теоретичні основи управління економічними системами.

Система. Класифікація систем. Структура, функції і властивості соціально-економічної системи. Інформація та її якісні характеристики. Управління. Види управління. Поняття системи управління. Принципи і закони управління. Загальна характеристика економічної системи. Основні риси економічної системи.

Тема 2. Інформація в процесах управління

Поняття інформації. Кількісне вимірювання інформації. Невизначеність. Ентропія. Якісне оцінювання інформації. Семіотика. Інформаційні зв'язки. Кодування інформації. Економічна інформація. Реквізит, інформаційне повідомлення, інформаційні ресурси, інформаційні потоки, інформаційні технології та системи.

Тема 3. Аналіз поведінки споживача

Бюджетне обмеження. Бюджетна лінія та бюджетна множина. Рівняння бюджетної лінії. Нахил бюджетної лінії. Фактори, що впливають на бюджетну лінію. Оптимум споживача: кардиналістський та ординалістський підходи. Другий закон Госсена (правило максимізації корисності). Реакція споживача на зміну доходу. Корисність. Гранична та сукупна корисність. Функція корисності. Перший закон Госсена (закон спадної граничної корисності). Зважена гранична корисність.

Тема 4. Попит, пропозиція, їх взаємовідношення

Теорія попиту. Суть і закон попиту. Крива і функція попиту. Нецінові детермінанти попиту. Зміни у попиті і величині попиту. Індивідуальний і ринковий попит. Цінова еластичність попиту, види та фактори, що її визначають. Форми цінової еластичності попиту, їх графічний аналіз. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту. Парадокс Гіффена. Теорія пропозиції. Суть та закон пропозиції. Крива та функція пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції. Зміни у пропозиції та величині пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Вплив фактора часу на цінову еластичність пропозиції. Форми цінової еластичності пропозиції та їх графічний аналіз.

Тема 5. Закони і категорії економічної науки

Потреби і ресурси. Економічні суб'єкти. Економічна наука та її складові. Макроекономіка і мікроекономіка. Функції економічної науки. Методи економічного дослідження. Економічне моделювання. Економічні показники. Позитивна і нормативна економіка. Основні школи в економіці. Вклад українських учених у розвиток економічної науки. Економічні потреби як основа мотивації діяльності людини. Класифікація і розвиток економічних потреб. Безмежність потреб. Потреби та економічні інтереси. Класифікація і взаємодія економічних інтересів. Економічні ресурси. Обмеженість ресурсів. Відтворювані і невідтворювані ресурси. Процес виробництва. Технологічні способи виробництва. Економічне зростання. Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість. Закон спадної віддачі.

Тема 6. Економічна система

Суть та функції грошей. Етапи їх еволюції. Функції грошей. Кількість грошей в обігу. Суть, структура та види грошових систем. Демонетизація золота. Економічна система. Суть та механізми економічної системи. Типізація економічних систем. Власність, її об'єкти та суб'єкти. Права власності. Історичні типи, види і форми власності. Тенденції у розвитку відносин власності.

ТЕМА 7. Національні рахунки

Необхідність національного рахівництва. Система національних рахунків. Показники обсягу національного виробництва. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Поточні і постійні ціни. Темпи приросту реального ВВП. Показники рівня зайнятості. Зайняті і безробітні. Рівень безробіття. Коефіцієнт участі в робочій силі. Показники рівня цін. Індекс споживчих цін. Дефлятор ВВП.

ТЕМА 8. Основні типи ринків та їх особливості

Оптимальний план конкурентної фірми у короткостроковому періоді. Максимізація прибутку в умовах чистої конкуренції: два підходи. Ринковий попит на продукцію фірми-монополіста та граничний дохід. Оптимальний план випуску продукції фірми-монополіста. Особливості пропозиції на ринку чистої монополії. Монопольна влада та її ознаки. Цінова дискримінація та умови її здійснення. Дискримінація першого, другого та третього ступенів. Оптимальний план виробництва фірми при здійсненні цінової дискримінації. Наслідки монополії.

ТЕМА 9. Національний ринок та моделі його рівноваги

Національний ринок, його зміст, структура, об'єкти, суб'єкти. Загальна економічна рівновага. Модель IS ("інвестиції – заощадження") – модель рівноваги на ринку благ у короткостроковому періоді. Ринок грошей : зміст, об'єкти, суб'єкти, структура. Зміст, структура та вимір грошової маси. Ліквідність грошових засобів. Грошові агрегати. Власне гроші та майже гроші.

Грошова маса та грошова база. Банківські резерви та їх структура. Грошовий мультиплікатор: простий та ускладнений. Коефіцієнт депонування. Коефіцієнт резервування.

Пропозиція грошей трьома суб'єктами: Центральним банком, комерційними банками та небанківським сектором. Кейнсіанська модель попиту на гроші (теорія переваг ліквідності). Національний ринок праці. Об'єкти та суб'єкти ринку праці.

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

ТЕМА 1 Базові поняття моделі.

Класифікація та функції моделей. Мета моделювання. Поняття економіко-математичної моделі. Критерії класифікації та типові економіко-кібернетичні моделі. Процес моделювання економічної системи. Загальна схема моделювання. Методика розробки економіко-математичної моделі. Основні етапи розробки. Постановка та формалізація задачі. Вибір методу моделювання.

Тема 2. Концептуальні засади математичного моделювання економіки

Сутність моделювання. Особливості, принципи математичного моделювання. Нелінійність математичних моделей. Особливості математичного моделювання економіки. Основні дефініції та підходи. Особливості економічних спостережень і вимірів. Випадковість і невизначеність економічного розвитку. Елементи класифікації економіко-математичних моделей

Тема 3. Алгоритмічні (імітаційні) моделі в економіці та підприємстві

Основні аспекти імітаційного моделювання. Теоретичні основи методу статистичного моделювання. Моделювання випадкових величин. Моделювання випадкових подій. Послідовність створення математичних імітаційних моделей. Побудова концептуальної моделі. Побудова алгоритму згідно з концептуальною моделлю системи. Створення комп'ютерної програми. Проведення експериментів з моделлю системи.

Тема 4. Виробничі функції

Основні характеристики економіко-математичних моделей. Загальне поняття виробничої функції. Економічний зміст виробничої функції. Загальна характеристика та етапи побудови виробничих функцій. Види виробничих функцій. Двофакторні виробничі функції. Багатофакторні виробничі функції. Макроекономічні виробничі функції

Тема 5. Модель міжгалузевого балансу

Балансовий метод. Принципова схема міжгалузевого балансу (МГБ). Економіко-математична модель міжгалузевого балансу. Коефіцієнти прямих і повних матеріальних витрат. Обчислювальні аспекти розв'язування задач на підставі моделі МГБ. Міжгалузеві балансові моделі в аналізі економічних показників. Застосування балансових моделей у задачах маркетингу.

Тема 6. Моделі ринкової економіки

Основні принципи організації ринкової економіки. Моделі ринкової економіки. Модель кругопотоку ресурсів, продуктів і доходів у ринковій економіці. Зміст, функції та види ринків. Суть та функції ринку. Види ринків. Ринок товарів і послуг. Ринки ресурсів. Ринок праці. Ринок природних ресурсів. Фінансові ринки. Кредитний ринок. Ринок цінних паперів. Інші сегменти національного ринку. Інфраструктура ринкової економіки. Елементи інфраструктури товарного ринку. Товарна біржа. Фондова біржа. Біржа праці. Фінансові посередники. Банківська система. Небанківські фінансові інститути. Формування ринкової інфраструктури в Україні. Ринкові структури та їхні ознаки.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ

Тема 1. Лінійне програмування

Поняття про задачу лінійного програмування (ЗЛП). Постановка ЗЛП. Геометрична інтерпретація ЗЛП. Загальна, основна, стандартна та канонічна форми ЗЛП. Зведення однієї форми до іншої. Теорія двоїстості лінійного програмування. Поняття двоїстої задачі. Основні теореми теорії двоїстості. Приклади використання теорем двоїстості.

Тема 2. Теорія ігор

Платіжна матриця. Нижня і верхня ціна гри. Стратегія гравця. Ціна гри. Принцип мінімаксу. Оптимальна стратегія. Розв'язання ігор у змішаних стратегіях. Геометрична інтерпретація ігор. Зведення задач теорії ігор до задач ЛП.

Тема 3. Моделі сітьового планування і управління

Поняття події та роботи. Сітьова модель і її основні елементи. Порядок і правила побудови сітьових графіків. Упорядкування сітьового графіка. Поняття про шляхи. Часові параметри сітьових графіків. Критичний час та шлях.

Тема 4. Задачі нелінійного програмування.

Функції Лагранжа. Умови Куна – Таккера. Задачі випуклого квадратичного програмування. Наближені методи розв'язування задач нелінійного програмування.

Тема 5. Задачі оптимізації.

Основні методи та алгоритми. Опукле програмування Постановка задач оптимізації. Визначення мінімуму. Класифікація задач оптимізації: задачі умовної та безумовної оптимізації. Математичне програмування, багатокритеріальна оптимізація, лінійне, квадратичне, опукле, дискретне програмування. Геометрична інтерпретація задач оптимізації. Необхідні та достатні умови екстремуму. Перші та другі похідні (градієнти та гесіани) функції кількох змінних. Додатньо та невід'ємно визначені матриці. Критерій Сільвестра.

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЦІ

Тема 1. Поняття про інформаційні системи та процеси їх створення

Роль і місце інформації в управлінні народним господарством. Визначення поняття «інформаційна система». Класифікація інформаційних систем. Структура комп'ютерних інформаційних систем. Характеристика складових частин. Основні принципи створення інформаційних систем. Поняття автоматизованих інформаційних систем. Поняття «автоматизована функція», «компонента», «задача обробки даних». Сучасні інформаційні технології. Технологічні процеси автоматизованої обробки економічної інформації.

Тема 2. Технічне і робоче проектування інформаційних систем

Базові інформаційні технології. Задачі проектування інформаційних систем. Розробка технічного завдання. Організація розробки технічного проекту. Розробка робочого проекту. Впровадження економічної інформаційної системи. Економічна ефективність інформаційних систем. Ескіз не проектування інформаційних технологій. Автоматизація процесу проектування інформаційних систем.

Тема 3. Інформаційні системи управління виробництвом

Задачі інформаційної підтримки виробництва. Оптимізація виробництва. Інформаційні технології аналізу оптимізації витрат. Структура

системи планування виробництва. Модулі планування попиту. Модулі тактичного та оперативного планування виробництва. Модулі формування календарних планів. Система управління відносинами з постачальниками та покупцями. Системи управління запасами та транспортуванням. Принципи автоматизації технологічних процесів у виробництві.

ЕКОНОМЕТРИКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 1. Класична модель лінійної регресії.

Множинна лінійна регресія. Знаходження оцінок параметрів регресії методом найменших квадратів. Статистичні властивості оцінок методу найменших квадратів. Статистичні висновки в моделі множинної лінійної регресії (перевірка гіпотез про коефіцієнти регресії, перевірка значущості регресії, гіпотези про лінійні обмеження). Моделі, які зводяться до моделі лінійної регресії. Фіктивні змінні. Проблема специфікації моделей.

Тема 2. Узагальнення моделі лінійної регресії.

Моделі лінійної регресії з гетероскедастичними збуреннями. Виявлення гетероскедастичності. Зважений метод найменших квадратів. Коваріаційна матриця за Вайтом. Моделі лінійної регресії з автокорельованими збуреннями. Виявлення автокореляції. Критерій Дурбіна-Ватсона. Критерій Бройша-Годфрі. Узагальнений метод найменших квадратів у випадку $AR(1)$ -збурень. Системи симулятивних регресійних рівнянь.

Тема 3. Елементарні методи прогнозування. Стаціонарні випадкові процеси.

Класифікація методів прогнозування. Лінійні трендові моделі. Нелінійні трендові моделі. Моделювання сезонності. Класичний розклад часового ряду. Оцінювання точності прогнозів. Порівняння прогнозів. Комбінація прогнозів. Експоненційне згладжування. Стаціонарні випадкові процеси. Автокореляційна та часткова автокореляційна функції.

Тема 4. Процеси ARMA: Багатовимірні моделі часових рядів.

Ідентифікація процесів ARMA. Методи оцінювання процесів ARMA. Прогнозування за допомогою процесів ARMA. Нестационарність. Процеси ARIMA.

Тема 5. Сучасні методи прогнозування соціально-економічних систем.

Мікроекономічне прогнозування. Макроекономічне прогнозування. Прогнозування фінансових ринків. Сучасні тенденції розвитку методів

прогнозування. Експертні методи прогнозування. Економічні індикатори. Економетричні методи прогнозування. Процеси векторної авторегресії. Фільтр Ходріка – Прескотта.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

1. Мартин О. М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с.
2. Економічна кібернетика : навчальний посібник / Шарапов О. Д., Дербенцев В. Д., Семьонов Д. Є. – К. : КНЕУ, 2004. – 232 с. (<http://ageofbook.com/study-materials/computer-science/2261-ekonomichnakibernetika-sharapov-o-d.html>).
3. Пістунів І.М. Економічна кібернетика : навчальний посібник / Шарапов О. Д., Дербенцев В. Д., Семьонов Д. Є. – К. : КНЕУ, 2004. – 232 с. (<http://ageofbook.com/study-materials/computer-science/2261-ekonomichnakibernetika-sharapov-o-d.html>).
4. Григорків В.С. Економічна кібернетика : Навчальний посібник. - Чернівці: Рута, 2006. - 198 с.
5. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник./ за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. – Івано-Франківськ, «Лілея НВ». – 2015. – 348 с.
6. Вовк В.М. Оптимізаційні моделі економіки: навч. посібник / В.М. Вовк, Л.М. Зомчак. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 320 с.
7. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2 кн. / [С.М. Панчишин, П.І. Островерх, В.Б. Буняк та ін.]; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2013. – 615 с.
8. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2 кн. / [С.М. Панчишин, П.І. Островерх, В.Б. Буняк та ін.]; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – Кн. 2: Мікроекономіка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2014. – 390 с.
9. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка: Навч. посібник / [З.Г.Ватаманюк, О.З.Ватаманюк, Н.І.Гнатюк та ін.]; за ред. О.З.Ватаманюка. – Львів: Інтелект-Захід, 2011. – 656с.
10. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик; за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
11. Основи економічної теорії: Навч. посібник. — К.: Видавництво Ліра-К, 2014. — 240 с.

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

1. Брігхем Е. Основи фінансового менеджменту / Пер. з англ. — К.: Молодь, 1997. — 1000 с.
2. Бурда М., Виплош Ч. Макроекономіка: Європейський контекст / Пер. з англ. — К.: Основи, 1998. — 682 с.
3. Макроекономіка: базовий курс : навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.] — К.: КНЕУ, 2016. — 246 с.
4. Костіна Н. І., Алексєєв А. А., Василик О. Д. Фінанси: системи моделей і прогнозів: Навч. посібник. — К.: Четверта хвиля, 1998. — 304 с.
5. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства: Сучасний стан та напрямки розвитку. — К.: КНЕУ, 2001. — 227 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ

1. Основи теорії оптимізації. Брама – Україна, 2005.
2. Исследование операций. Хэмди А.Таха. СПб: Питер, 2001.
3. Романюк Т.П., Терещенко Т.О., Присенко Г.В., Городкова І.М. Математичне програмування.: Навч. посібник – К. ІЗМН, 1996.
4. Дослідження операцій. Конспект лекцій / Уклад.: О.І. Лисенко, І.В. Алексєєва, – К: НТУУ «КПІ», 2016. – 196 с.
5. Математичні методи дослідження операцій : підручник / Є. А. Лавров, Л. П. Перхун, В. В. Шендрік та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 212 с.
6. Назаренко О.М. Основи економетрики – К: Центр навчальної літератури, 2004 р

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЦІ

1. Інформаційні системи в економіці : навчальний посібник / Пономаренко В. С., Золотарьова І. О., Бутова Р. К. та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 176 с.
2. Анісімов А.В. Інформаційні системи та бази даних: Навчальний посібник для студентів факультету комп'ютерних наук та кібернетики. / Анісімов А.В., Кулябко П.П. – Київ. – 2017. – 110 с.
3. Антоненко В. М. Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями : навч. посібник / В. М. Антоненко, С. Д. Мамченко, Ю. В. Рогушина. – Ірпінь : Нац. університет ДПС України, 2016. – 212 с.
4. Воронін А. М. Інформаційні системи прийняття рішень: навчальний посібник. / Воронін А. М., Зіатдінов Ю. К., Климова А. С. – К. : НАУ-друк, 2009. – 136с.

5. Галузинський Г. П. Інформаційні системи у бізнесі. Практикум для індивідуальної роботи: навч.- метод. посіб. для самост. вивч. Дисципліни. / Галузинський Г. П., Денісова О. О., Писаревська Т. А. – К. : КНЕУ, 2008. – 524с.

6. Годун В.М. Інформаційні системи і технології в статистиці: навч. посіб. / В.М. Годун, Н.С. Орленко, М. А. Сендзюк; за ред. В.Ф. Ситника. – К.: КНЕУ, 2003. – 267 с.

7. Грицунов О. В. Інформаційні системи та технології: навч. посіб. для студентів за напрямом підготовки «Транспортні технології» / О. В. Грицунов; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 222 с.

8. Інформаційні системи в економіці : навч. посібник / Пономаренко В. С., Золотарьова І. О., Бутова Р. К. та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 176 с.

9. Інформаційні системи в промисловості : навчальний посібник / Л. О. Добровольська, О. О. Черевко. – Маріуполь : ПДТУ, 2014. – 238 с.

ЕКОНОМЕТРИКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

1. Геєць В.М., Черняк О.І., Ставицький А.В. та інші. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування (за ред.Геєця В.М.) – 2 –ге вид., перероб. і доп., - Харків, ВД “ІНЖЕК”, 2009.

2. Грін В. Економетричний аналіз. (Green W. Econometric Analysis – New York: Macmillan, 2000) (Переклад і наукова редакція О.В.Комашка, передмова О.І.Черняка). – К.: Основи, 2005.

3. Прикладна економетрика : навч. посіб. : у двох частинах. Частина 1 : [Електронне видання] / Л. С. Гур'янова, Т. С. Клебанова, С. В. Прокопович та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 235 с.

4. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування. – К.: КНЕУ, 2001.

5. Руська Р. В. Економетрика : навчальний посібник / Р. В. Руська. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 224с.

6. Комашко О.В. Практикум з прогнозування. -К.: РВВ КІЕМБСС, 2000.

7. Холден К., Піл Д., Томпсон Дж. Економічне прогнозування. Вступ. (Переклад О.В. Комашко). -К.: "Інформтехніка", 1996.

8. Черняк О.І., Комашко О.В., Ставицький А.В., Баженова О.В. Економетрика: Підручник -К., Знання, 2010.

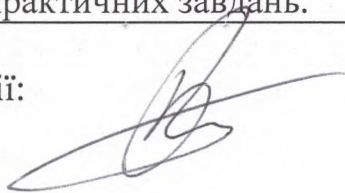
9. Черняк О.І., Ставицький А.В. Динамічна економетрика. –К.:КВІЦ, 2000.

**Оцінювання знань на вступному випробуванні проводиться за шкалою
100-200 балів**

Кількість балів	Вимоги
1-99	Отримує вступник, який майже не орієнтується в змісті питання, не знає економічні закони та категорії; на додаткові питання не відповідає або ж відповідає односкладно «так — ні». Під час відповіді допускає грубі помилки стосовно виявлення основних тенденцій та закономірностей, що характеризують економічний процес. Не може навести жодного коректного прикладу.
100	Отримує вступник, який дуже погано орієнтується в змісті питання, плутає економічні закони та категорії, не може коректно сформулювати економічну проблему; дає відповідь лише на окремі додаткові питання або ж відповідає односкладно «так — ні»; припускається багатьох помилок стосовно виявлення основних тенденцій та закономірностей, що характеризують економічний процес.
110	Отримує вступник, який погано орієнтується в змісті питання, не може потвердити жодної тези прикладами; плутає економічні закони та категорії; на додаткові питання дає фрагментарні й не завжди коректні відповіді, допускає багато помилок стосовно виявлення основних тенденцій та закономірностей, що характеризують економічний процес.
120	Отримує вступник, який не може дати структурованої відповіді на питання, але загалом орієнтується в його суті; має певні знання економічних законів та категорій; на додаткові питання дає неповні відповіді; під час відповіді допускає помилки стосовно виявлення основних тенденцій та закономірностей, що характеризують економічний процес.
130	Отримує вступник, який може дати відповідь на окремі фрагменти питання (схематично висвітлити суть конкретного економічного явища), орієнтується в економічних законах та категоріях, але не завжди коректно й логічно пов'язує їх між собою; відповідає на більшість додаткових питань; допускає помилки при виявленні основних тенденцій та закономірностей, що характеризують економічний процес.
140	Отримує вступник, який вміє послідовно, але схематично викласти суть питання, спорадично проілюструвати сказане; загалом орієнтується в економічних законах та категоріях; відповідає на більшість додаткових питань; допускає негрубі помилки.
150	Отримує вступник, який вміє послідовно й аргументовано викласти суть питання, може загалом коректно сформулювати економічну проблему; орієнтується в економічних законах та категоріях; знає ключові положення сучасних методологій, методів та інструментів

	аналізу економічних процесів; правильно відповідає на більшість додаткових питань; від час відповіді допускає окремі(негрубі) помилки.
160	Отримує вступник, який вміє логічно й достатньо повно викласти суть питання; добре орієнтується в економічних законах та категоріях; під час відповіді допускає незначні огріхи при виявленні основних тенденцій та закономірностей, що характеризують аналізований об'єкт та поодинокі помилки при використанні сучасного інструментарію економіко-математичного моделювання та інформаційних систем.
170	Отримує вступник, який дає повну, вичерпну й логічну відповідь на питання, відповідає на комплекс додаткових запитань; доходить аргументованих висновків; розуміє системний характер, демонструє достатній рівень знання сучасних методологій, методів та інструментів аналізу економічних процесів; демонструє належний рівень знання економічних законів та категорій; допускає незначні огріхи при виявленні основних тенденцій та закономірностей, що характеризують аналізований об'єкт.
180	Отримує вступник, який дає повну, вичерпну й логічну відповідь на питання, відповідає на комплекс додаткових запитань; доходить аргументованих висновків; демонструє знання сучасних методологій, методів та інструментів емпіричних і теоретичного дослідження у сфері економіки; демонструє високий рівень знання економічних законів та категорій; допускає незначні огріхи при виявленні основних тенденцій та закономірностей, що характеризують аналізований об'єкт; у цілому уміє сформулювати економічну проблему й запропонувати шляхи її вирішення.
190	Отримує вступник, який системно володіє програмовим матеріалом, глибоко й вичерпно висвітлює суть питання; розуміє економічні закони та категорії; уміє виявляти основні тенденції та закономірності, що характеризують стан та зміни аналізованого об'єкта; уміє сформулювати економічну проблему й запропонувати шляхи її вирішення; уміє використовувати сучасний інструментарій економіко-математичного моделювання та інформаційних систем для розв'язування практичних завдань.
200	Отримує вступник, який системно володіє програмовим матеріалом; має глибокі та систематичні знання всіх положень теорії; глибоко розуміє економічні закони та категорії; уміє виявляти основні тенденції та закономірності, що характеризують стан та зміни аналізованого об'єкта; уміє сформулювати економічну проблему й запропонувати шляхи її вирішення та вести дискусію з конкретного питання; уміє використовувати сучасний інструментарій економіко-математичного моделювання та інформаційних систем для розв'язування практичних завдань.

Голова предметної комісії:

Богдан КИШАКЕВИЧ